

KOMUNIDADE MISIONÁRIA PROFETIKA SIRA: “MORNESE NE’EBÉ SAI” Jo 2,11-12

Ita simu konvite, nu’udar komunidade misionária profetika sira, atu husik forsa kriativa no aten-barani Espíritu nian interpela ita; Espíritu halo ita *sai* no dudu ita atu haklaken Evanjellu ho aten-barani ne’ebé hafoun ona no laran manas ba Reinu, hanesan ita-nia misionária dahuluk sira.

KOMUNIDADE NE’EBÉ EMPEÑA AN TOMAK BA MAROMAK NIA REINU

- 1. *Iha sinál sira moris nian. “Ida-ne’e, iha Kaná Galileia nian, mak hahú sinál sira Jezús halo” (2,11)***

Ita remata ona haktuir dalan bibliku ida ne’e, iha ne’ebé ita haka’as an atu hakle’an Maromak nia Liafuan ho modu vitál, atu signifika ikasfali ita-nia komunidade Edukante sira *ne’ebé sai* *nu’udar misionária*.

Entre xave evanjelika komunidade Dixipulu ne’ebé Jezús hadomi nian, ita sei evidénsia ida ne’ebé sei tulun iha ita-nia kamiñu misionáriu no profetiku: xave **sinál sira** nian. Ita hakarak comprende SINÁL ne’ebé tebes João nia testu hakarak hatudu mai ita. Uluknanain ita husu ba ita-nia an se sinál ida ne’e mak sasán ida, eventu ida, ka se nia mak Ema ida, no se nune’e, nia se?

Hodi rona fali testu bibliku Kaná nian, ita koko comprende sinál posivel rumá husi istória ida ne’e:

a. *Sinál enkontru nian – kasamentu – festa (2,1-2)*

Kasamentu iha Kaná Galileia nian mak enkontru celebrativu, familiár, populár, iha ambiente rurál, iha ne’ebé hametin ligasaun sira fraternidade no amisade nian. Ida ne’e mak okasiaun atu atualiza an kona-ba eventu terus ka ksolok nian, possibilidade atu espresa no troka malu, fahe no tau matan.

Festa mak espresaun rituál no simbolika, ne’ebé signifika tempu ida no espasu ida espesiál. La halo parte moris loron-loron, maibé marka momentu sira ne’ebé transforma ita-nia moris, ne’ebé haburas esperiénsia identidade nian, sentidu hola parte nian no sentidu “ita” nian. Ita hanoin kellas katak ita-nia enkontru familiár, komunitariu no liturjiku sira mós, iha ne’ebé ita simu bolun no ita rasik bolu ema seluk, sira iha konteudu umanu no sarani kle’an, nu’udar preparasaun ba buat rumu ne’ebé boot liu no kle’an liu.

b. *Sinál tua nian (2,3-5)*

Tua okupa fatin partikulár iha istória ida ne’e, nu’udar sentidu moris nian, aihan nian, memoria no identidade nian iha komunidade sarani. Se la iha *sinál-tua* karik, signifika katak enkontru hotu ona. Tan ne’e, *sai konxiente katak tua la iha ona*, reprezenta ona *sinál* ida.

Tua dí’ak mak simbolu ksolok nian ne’ebé mai husi esperiénsia kona-ba Maromak nia domin, ida ne’e sai konkretu iha relasaun pesoál no intimu ho Nia no ho komunidade. Jezús hamutuk ho Maria, iha asaun partillada, hahú tempu sira *Tua loos nian*, hodi hapara tempu ida ne’ebé la iha signifikadu.

c. *Sinál Maria nian nu’udar ema (2,1-2,4)*

Maski tua la iha, iha Maria nia prezensa. João temi nia nu’udar *inan no feto*. Se Maria mak sinál ida, nia la’ós indipendente, maibé refere sempre ba Jezús, tanba testu ida ne’e mak testu kristulojiku. Nia mak sinál, tanba Jezús nia

inan, no ida ne'e fó indikasaun kona-ba sinál prinsipál iha istória ida ne'e.

d. ***Sinál kona-ba “diskusaun” entra Maria no Jezús (2,3-5)***

Importante fó atensaun katak testu *la hanetik diferénsia entre ema sira*, no ida ne'e halo nia sai parte husi sinál, ka halo nia rasik sai sinál. *Ser diferente, sente la hanesan, esprime no to'o akordu ida* sai ona sinál ida. importante mak rekoñese katak iha moris komunitaria bele hetan sinal *kontradisaun nian* ne'ebé permite atu loke an ba buat ne'ebé foun ka buat ne'ebé la hein, sinál sira ne'ebé lori novidade no mudansa.

e. ***Sinál asaun sira Jezús nian (2,6-8)***

Testu ida ne'e nia sentru mak Jezús no ninia asaun. Nia mak *sinál bainhira* nia halo *asaun ba* ninia maluk sira. *Sinál mak prosesu ida* ne'ebé konsidera realidade iha ne'ebé nia manifesta. Jezús nia obra sira iha objetivu atu permite mai ita atu tama iha ninia identidade, *atu aprende fiar Nia* (Jo 10,25.37-38)

f. ***Sinál bee-matan nian: Ida ne'ebé halo sinál (2,10-11)***

Sinál nia importânsia la'ós bee ne'ebé nakfilak ba tua, maibé hatene se *mak bee-matan – Protagonista ne'ebé halo sinál atu fiar Nia*. Jezús rasik mak SINÁL, nune'e, hodi haree ninia obra nia manifestasaun, ita bele iha fiar.

Ho sentidu ida ne'e, ita-nia empeñu komunitariu mak sai atan, ne'ebé rona buat ne'ebé Jezus husu. Atu evita mós katak la mosu mai ita hanesan mestre tenda nian, ne'ebé haree de'it rezultadu, maibé ita konxiente kona-ba prosesu, ita haka'as an atu hatene tua mai husi ne'ebé no se mak halo buat ne'e; nune'e, hodi hatene Jezús no ninia asaun, ita fiar.

Iha Evanjellu ida ne'e, **ho intensaun** João apresenta sinál sira **nu'udar indikadór**, ne'ebé la bele husik no imposivel atu la nota. Indikadór sira ne'e nia objetivu mak klaru liu:

- lori atu fiar iha Jezús no ninia misaun divina (2,11,23; 4,48; 6,2)
- lori atu foti pozisaun (7,31; 9,16; 11,47; 3,2). evanjellu ida ne'e de'it ko'alia kona-ba "eskolante barak" ne'ebé husik Jezús (6,60-66).

"Jezús hahú ninia sinál": ho intensaun, João tau **sinál ida ne'e bainhira Evanjellu hahú**. ba Xavier Leon-Dufour, kasamentu Kaná nian mak "tipu orijinariu" sinál sira nian ne'ebé sei tuir. iha João, sinál ida-idak akompaña ho liafuan ida ka diskursu ida, ne'ebé esprime klaru sinál nia signifikadu espesifiku. iha Kaná la iha liafuan ida ne'ebé tulun atu interpreta. keta karik tanba sinál bee nian ne'ebé nakfilak ba tua mak "tipu dahuluk" iha ne'ebé prepara no antisipa sinál sira seluk? zevini dehan: "Sena nusiál, ne'ebé hahú Jezús nia misaun profetika, assume karakter **manifestu/programa ba ninia misaun** no konstitui sinteze ne'ebé antisipa ninia obra nia konkluzaun, ne'ebé sei hatudu iha Krus" (19,25-30).

Oinsá ita komprende sinál
kontemporaneidade nian?
Oinsá sira lori ita atu nakfilak an?

**2. Profeta sira Reinu nian – Hilin sira ne’ebé lori
ba hilin no loke ba tubun foun moris nian
“Nia hatudu nia glória, nia eskolante sira fiar
tebes Nia” (2,11)**

Lee tiha testu kompletu kaná nian, oras ne’e ita tama iha pontu sentrál ita-nia perkursu nian. ita-nia matan la delek ona no *ita sai sasin kona-ba manifestasaun divindade Jezús nian*. ida ne’e mak ***transfigurasaun foun ida***, no la’ós de’it Pedro, Tiago no João sai sasin, maibé fiar-na’in ida-idak; manifestasaun la mosu ona iha Tabor ka Kaná, maibé iha istória loron-loron ita-nia tempu ne’e nian, iha ne’ebé Jezús Moris Hi’as nia Espíritu *halo buat hotu sai foun*. kasamentu Kaná nian haktuir Jezús nia sinál dahuluk nu’udar ***Ninia glória nia manifestasaun*** iha eskolante sira nia oin. jesus hatudu An nu’udar Mesias ho glória Maromak nia Oan nian. Nia hatudu Ninia glória tuir signifikadu ne’ebé iha Lia hahú nian (Jo 1,14) kona-ba Logos ne’ebé hola isin, nu’udar manifestasaun husi buat ne’ebé haklaken (1,16).

Ita rekoñese katak iha Evanjellu dahaat, João haktuir ho atensaun boot, hodi uza simbolizmu barak, no liuhusi ida ne’e João nia obra tomak nia *signifikadu* bele revela. nia rasik *esplika ninia intensaun* iha remata Evanjellu ho liafuan hirak ne’e: “***Maibé (sinál) sira ne’e hakerek atu imi fiar
katak Jezús mak Kristu, Maromak Oan; atu nune’e,
hodi fiar, imi hetan moris hodi Nia naran***” (Jo 20,31). Nune’e, konkluzaun testu Kaná nian (2,11) hetan ninia *ressonância* no ninia *signifikadu* iha Evanjellu nia *konklusaun furak no reveladora*.

*Sinál sa de’it sei indika daudaun foin-sa’e sira no ita
hetan susar atu rekoñese?*

Sinál sira ne'ebé lori ba hilin sira

Sinál hotu mak jestu sira ne'ebé indika buat ruma kle'an liu fali buat ne'ebé ita-nia matan bele haree. iha Evanjellu ida ne'e, sinál konstitui husi ambiente konkretu ida no buat ruma ne'ebé falta, husi pluralidade no konfliktu, husi ema ne'ebé husu no ema ne'ebé fó sasin, husi Jezús nia asaun no fiar Nia. sinál Nune'e manifesta kompleksidade atu hatene, fiar no hari'i Maromak nia Reinu. iha perspektiva fiar nian, ita dehan katak Maromak nia Reinu mak realidade ne'ebé subar no nonok. nia sei la mosu iha kualkér fatin, maibé iha fatin ho possibilidade atu hari'i Maromak nia Reinu, ne'ebé sei buras daudaun hodi hein atu hatudu an.

Sinál fó hanoin katak **realidade la la'o iha diresaun loos**. Presiza ba kle'an liu no empeñu pesoál, hanesan Jezús Krusifiks. Kona-ba buat ne'e, Ignacio Ellecuría, SJ, ne'ebé hatene didi'ak Saun Oscar Romero, fó dalan ida mai ita. Ba nia, sinál la'ós sasán ka problema sira; sinál sira mak **ema konkretu, ninia oin, povu krusifiks ida**. sira mak ema ne'ebé deseja no buka Maromak nia Reinu, hodi tuir Jezús Kristu.

Se sinál mak buat ruma ne'ebé **istoriku**, entaun nia **iha isin no ruin, nia mak maluk ida no Maromak nia oan ida**. Ne'e signifika katak nia liu besik ita loron-loron, iha ne'ebé ita moris; nune'e atu kaer, haree no hakoak, ita presiza *moris hamutuk ho ema sira*, hatene sira-nia oin, sira nia ta'uk no ksolok, *horik iha sira leet*, liuliu halo opsaun preferensiál ba sira. Ho sentidu ida ne'e, Kreda komprende katak sinál lori marka pobreza nian, ho sira ne'ebé **sai kiak**. La'ós de'it sira ne'ebé la iha osan, maibé liuliu sira ne'ebé hetan injustisa; povu rai-nain, labarik no foin-sa'e sira, feto sira ne'ebé la iha possibilidade dezenvolvimentu no edukasaun nian, sira ne'ebé haketak husi família rasik, migrante sira, vitima sira husi violénsia no korupsaun.

Tan ne'e, sinál *sai deskonfortu* ba sira ne'ebé hili destinu maioria nian. Tan ne'e **Jezús mak sinál kontradisaun nian**, tanba nia ba kontra buat hotu ne'ebé ba hasoru ninia maun-feton-alin sira nia dignidade. Kreda komprende ona katak **sinál sira** mak realidade sira ne'ebé trata ita-nia maun bin alin sira, ne'ebé hetan diskriminasau, kanek ba sira-nia dignidade nudar ema no Maromak nia oan sira; sira ne'ebé hetan violénsia ka ema la konsidera sira. Saun Ireneu proklama: "Maromak nia glória mak ema ne'ebé moris", ne'ebé hamriik no ema respeita ninia dignidade.

Tan ne'e, kona-ba sinál, ita la bele hala'o kualkér asaun, tanba presiza **dixernimentu espesiál, ezistensiál-istoriku no espirituál**. Iha perspektiva fiar nian, realiza dixernimentu iha Kristu Moris Hi'as nia Espíritu, iha roman husi Jezús nia asaun sira ne'ebé fó sasin iha Maromak nia Liafuan.

Aproximasaun ne'ebé ita halo ba testu Kaná nian permite mai ita atu eklarese katak **sinál sira tempu nian** iha aspetu rua ne'ebé la bele haketak: sira mak fatin manifestasaun prezença no asaun Espíritu nian iha história no iha espresaun sira espesifiku kultura nian no, iha tempu hanesan, sira mak fatin ne'ebé presiza ita-nia asaun.

**Konsekuénsia sa de'it sei mosu se ita prepara an ba
dixernimentu tuir perspektiva ezistensiál-istoriku-
espirituál sira?**

